

Висновки. Промислові потужності кожної території є запорукою розвитку всього регіону та складових його ресурсного потенціалу. Передбачається, що комплексна оцінка стану ресурсного потенціалу регіону дозволить виявити потенційні резерви й можливості регіонального саморозвитку. При цьому розглянута методика дозволить оцінити стан кожної складової ресурсного потенціалу, визначити напрями прогнозування та подолання кризових явищ в економіці регіону.

Таким чином, головна мета соціально-економічного розвитку регіону може бути досягнута шляхом реалізації такої стратегії: відновлення збалансованості ресурсного потенціалу для пріоритетного розвитку економіки регіону через формування комплексної оцінки ресурсного потенціалу.

1. Гутман Г. В. Управление региональной экономикой / Гутман Г. В., Мироедов А. А., Федин С. В. ; [под ред. Гутмана Г. В.]. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 176 с.
2. Григорьев С. И. Основы современной регионологии : монография / Григорьев С. И., Растов Ю. Е. – М. : Луч, 2002. – 356 с.
3. Макаренко Т. Д. Методические подходы к оценке ресурсного потенциала региона / Макаренко Т. Д., Ковальчук Л. Б. – М. : БГУЭП, 2005. – 256 с.
4. Самаруха В. И. Программа социально-экономического развития Казанской области до 2005 года : монография / Самаруха В. И., Таксир К. И. – Казань : БГУЭП, 2002. – 200 с.
5. Сєвка В. С. Питання оціночних методів потенціалу регіону / В. С. Сєвка // Фінанси України. – 2009. – № 4. – С. 14–20.
6. Тищенко А. Н. Экономический потенциал региона : анализ, оценка, диагностика : монография / [Тищенко А. Н., Кизим Н. А., Кубах А. И., Давыскиба Е. В.]. – Х. : ИД “ИНЖЭК”, 2005. – 176 с.
7. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : монографія / О. С. Федонін, І. М. Рєпіна, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 316 с.
8. Офіційний сайт Державного комітету статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
9. Офіційний сайт Укрінформ [Електронний ресурс] // Новини регіональної політики. – 2011. – Режим доступу : <http://www.ukrinform.ua>.

Рецензенти:

Свірідова Н.Д. – доктор економічних наук, професор, директор Інституту економіки і фінансів, завідувач кафедри туризму та готельного господарства;

Житний П.С. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківської справи.

УДК 339.9

ББК 65.26

Урбан О.А.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Луцький національний технічний університет,
Міністерство освіти і науки,
молоді та спорту України,
кафедра економічної теорії
та міжнародної економіки,
43024, м. Луцьк, вул. С.Ковалевської, 29,
тел.: 0332789949,
e-mail: urban-oksana@rambler.ru

Анотація. У статті проводиться дослідження особливостей функціонування сучасної світової фінансової системи та вивчаються можливості інтеграції української фінансової системи до загальносвітової.

Ключові слова: фінанси, фінансова система, інтеграція, фінансова глобалізація, розвиток, фінансовий ринок.

Annotation. In the article research of features of functioning of the modern world financial system is conducted and possibilities of integration of the Ukrainian financial system are studied to world.

Key words: finances, financial system, integration, financial globalization, development, financial market.

Вступ. На сучасному етапі інноваційного розвитку України пріоритетне місце займають інтеграційні процеси, розвиваються широкі торгово-виробничі відносини зі 163 країнами світу.

Перед Україною постає проблема, яка полягає в протиріччі між необхідністю інтегрувати у світову економіку, з одного боку, і забезпечити захист свого внутрішнього ринку, національних інтересів та безпеки, з іншого. Однак підвищення ефективності діяльності України на світовому ринку – стратегічний напрям забезпечення економічної безпеки України в умовах євроінтеграції і, водночас, індикатор, який дає змогу оцінювати результативність внутрішніх економічних реформ у нашій державі та її євроінтеграційного курсу.

Постановка завдання. В економічній літературі проблемам міжнародної економічної глобалізації та шляхам розвитку національних і світових фінансових систем присвячено роботи В.Гейця, Я.Міркина, Б.Рубцова, Ю.Макогона, Ю.Пахомова, В.Степаненка, Б.Карпінського, О.Герасименка, Г.І.Башнянина, О.Бея, Ю.Уманціва та інших.

Дослідженню проблематики функціонування фінансових інститутів на міжнародних фінансових ринках присвячено праці таких авторів, як: О.І.Береславська, С.Я.Боринець, С.М.Бровков, Б.С.Івасів, І.С.Гринько, А.А.Гриценко, А.П.Голіков, В.В.Глущенко, Ю.М.Лисенков, З.О.Луцишин, Д.М.Михайлов, А.М.Мороз, О.І.Рогащ, І.В.Співак, А.А.Суетін, В.І.Сидоров, В.І.Сулов, Л.В.Руденко, З.В.Михайлів, З.П.Гаталяк, Н.І.Горбаль, В.Є.Рибалкін, І.Т.Балабанов, Л.М.Красавіна, М.І.Савлук, А.С.Філіпенко, А.П.Рум'янцев, С.А.Циганов, О.Л.Яременко.

Сучасний розвиток глобалізаційних процесів перебуває під впливом численних факторів як суто економічного характеру, так і політичного та психологічного, які роблять непередбачуваними наслідки фінансової глобалізації для національних фінансових систем. Виявлення й аналіз основних чинників розвитку фінансової глобалізації дадуть змогу передбачити можливі зміни в процесі її розвитку, а також прогнозувати її вплив на фінансові системи країн світу.

Фінансова глобалізація створює для України не тільки позитивні, а й негативні ефекти. Вони в основному пов'язані із зростанням загрози фінансових криз і нестабільності, можливого витоку капіталу, обмеженими можливостями національних агентів щодо конкурування на глобальних ринках капіталів і на внутрішньому ринку, нерівноваженістю національних ринків капіталу та нерівними умовами роботи на них. У сучасних економічних дослідженнях до негативних проявів міжнародної фінансової глобалізації відносять: небезпеку фінансових криз, небезпеку підризу суверенітету країн з невисоким рівнем розвитку, небезпеку боргової та фінансової залежності, збільшення розриву економічного та фінансового розвитку між рядом країн.

З огляду на це, необхідно виявити сучасні закономірності функціонування світової фінансової системи в умовах глобальної фінансової нестабільності та розробити науково-практичні рекомендації стосовно можливостей інтеграції вітчизняної фінансової системи до світової.

Результати. Основною сферою глобалізаційного процесу є система міжнародних відносин, у якій можна виділити такі напрями глобалізації, як: політична, економічна, екологічна, культурна, глобалізація комунікацій тощо. Одним з найбільш розвинених елементів загального глобалізаційного процесу є економічна глобалізація [1, с.248].

У структурі економічної глобалізації особливе місце посідає процес глобалізації фінансових систем, що пов'язано з радикальними змінами в їхній ролі в архітектурі світового господарства.

Об'єктивність глобалізації і вільний рух факторів виробництва розглядаються в теоріях міжнародної торгівлі, а саме: теорії порівняльних переваг, теорії абсолютних переваг, теорії співвідношення факторів виробництва. Пізніше ці теорії були вдосконалені в інших теоріях міжнародної торгівлі, а також у теоріях руху факторів виробництва, у тому числі теорії руху капіталу.

З огляду на це, сьогодні більшість економістів вважають господарську глобалізацію найбільш значущим соціально-економічним процесом кінця ХХ століття, що підтверджується й різноманітністю форм прояву глобалізації економіки, серед яких слід виділити зростання міжнародної торгівлі й інвестицій, зростання розмірів світових фінансових ринків, ринків робочої сили й обсягів міграції, відчутне підвищення ролі транснаціональних корпорацій і міждержавних інституцій у світогосподарських процесах, загострення глобальної конкуренції.

Виходячи з розгляду глобалізаційних процесів у світі, можна зробити висновки про те, що фінансова глобалізація є поетапним об'єднанням національних фінансових систем та їх перетворенням в єдиний світовий фінансовий сектор. Таким чином, фінансова глобалізація сприяє розвитку фінансового посередництва та послуг, зростанню міжнародних фінансових потоків, виникненню принципово нових інструментів, які здатні гарантувати обслуговування перелічених процесів та, у свою чергу, мінімізувати ризики, що притаманні для міжнародних фінансових операцій [2, с.43].

У той самий час етапи розвитку фінансової глобалізації дещо відрізняються від етапів загальної глобалізації – на ступінь мобільності капіталу, а відтак на поступовий розвиток фінансової інтеграції значно впливали різноманітні особливості валютного регулювання. Зважаючи на це, можна зробити підсумок, що стадії розвитку такого регулювання фактично відповідають стадіям розвитку глобальних процесів, що зазвичай яскраво виражені у фінансовому секторі [2, с.48].

У сучасному світовому господарстві ринки, у тому числі й фінансові, відрізняються від інших видів ринків підвищеними вимогами до діючих на них організацій і серйозними бар'єрами, які вони повинні долати для того, щоб вийти на світовий фінансовий ринок і на ньому втриматися.

Усі світові ринки тісно пов'язані між собою. Головною рисою будь-якої економіки держави є фінансовий сектор, завдяки якому реалізуються інтереси, у тому числі й економічні, окремої людини та національні економіки в цілому. Фінансова складова в умовах ринкової економіки, у тому числі розвинутої, є підґрунтям господарського механізму, це, у свою чергу, визначає економічні процеси на національному та міжнародному рівнях, впливає на вдосконалення міжнародних економічних відносин.

А.Г.Мовсесян говорить про здійснення фінансової революції, яка має у своїй основі такі ключові аспекти:

- глобальну присутність міжнародних фінансових інститутів, що супроводжується значними потоками капіталу, посиленням конкуренції та тенденціями безпосереднього впливу на уряд країн;

- міжнародну фінансову інтеграцію, що привело до стирання граней між внутрішніми та міжнародними ринками, сприяло вільному перетоку капіталів;

- швидкий розвиток фінансових інновацій, який характеризується створенням нових фінансових інструментів, що прискорюють процеси сек'юритизації, який супроводжується збільшенням ролі цінних паперів та фінансових ринків і технологій, що мають суттєвий вплив на термін проведення операцій та їх обсяг, дозволяють перерозподіляти фінансові потоки з метою отримання максимальних доходів [3, с.45].

На жаль, допоки Україна має недостатній рівень інтегрованості в міжнародну фінансову систему, тому не отримує всіх потенційних позитивів цього процесу. Позитивні ефекти міжнародної фінансової інтеграції для України полягають, з одного боку, у залученні прямих іноземних інвестицій, що приносять значні фінансові ресурси, потужні інвестиції та довгострокові пільгові кредити, а також сучасні методи корпоративного менеджменту, нові технології, ділові зв'язки та репутацію, що дозволяють вийти на нові ринки й укріпити конкурентоспроможність на внутрішньому ринку. З іншого боку, позитивні ефекти лежать у площині отримання вигоди від виходу національних агентів на закордонні та міжнародні фінансові ринки. Ці ефекти проявляються в збільшенні термінів зовнішніх фінансових запозичень (зокрема, як кредитів, так і облігаційних випадків) і в зниженні ставок за кредитами й облігаційними позиками як державних та муніципальних, так і корпоративних [4, с.80].

Незначний рівень включення України до світової фінансової системи дещо гальмує економічний розвиток, проте робить країну менш вразливою до міжнародних фінансових потрясінь. З метою ширшого включення України в процеси фінансової глобалізації необхідно продовжувати проводити політику лібералізації та відкриття ринку. Разом з тим світовий досвід застерігає, що таку політику слід проводити компетентно й поступово, поетапно досягаючи тактичних і стратегічних цілей, інакше міжнародні потоки капіталу можуть дестабілізувати вплинути на національну економіку.

Світове господарство переживає якісно новий етап розвитку, для якого характерні як глобалізація соціально-економічного розвитку, так і зростаюча економічна взаємозалежність різних країн світу. Більшість країн світу розвиваються за моделлю відкритої зовнішньому світу економічної системи. Прискорена глобалізація світової економіки відбувається у сфері світової торгівлі, іноземних інвестицій, ринків капіталу, причому вимагає вирішення нових економічних завдань, відповідної державної політики щодо визначення сукупності внутрішньодержавних довгострокових чинників динамічного й ефективного розвитку України. Нині Україна визнана державою з ринковою економікою, але це не означає, що вона повною мірою може скористатися існуючими моделями банківських систем країн-лідерів світової економіки для подальшого розвитку банківської справи.

Треба також розуміти, що фінансова глобалізація створює для України не тільки позитивні, а й негативні ефекти. Вони в основному пов'язані із зростанням загрози фінансових криз і нестабільності, можливого витоку капіталу, обмеженими можливостями національних агентів щодо конкурування на глобальних ринках капіталів і на внутрішньому ринку, неврівноваженістю національних ринків капіталу та нерівними умовами роботи на них. У сучасних економічних дослідженнях до негативних проявів міжнародної фінансової глобалізації відносять: небезпеку фінансових криз, небезпеку підриву суверенітету країн з невисоким рівнем розвитку, небезпеку боргової та фінансової залежності, збільшення розриву економічного й фінансового розвитку між рядом країн.

Висновки. Таким чином, під дією факторів глобалізації місце та роль фінансового ринку в сучасній архітектоніці світового господарства значно змінюється, приводячи до впливу на світову економіку. Сучасна фінансова глобалізація є найважливішою рушійною силою сьогоденної глобалізації, яка так потужно впливає на розвиток світової економіки та її складових, що деякі автори запроваджують у науковий обіг новітній термін – фінансизація економічного розвитку.

Стратегічним напрямом розвитку національної фінансової системи України має стати її спрямованість у світовий фінансовий простір на базі глобалізації фінансових ринків. Підґрунтям інтеграції національної фінансової системи у світову є концентрація українського фінансового капіталу та зростання капіталізації, що сприятиме підвищенню її фінансової стійкості та надійності.

Посилення конкуренції на ринку фінансових послуг України сприятиме зниженню вартості фінансових ресурсів та зростанню їхньої доступності для підприємств і населення. Збільшення присутності іноземного капіталу в національній фінансовій системі має відбуватися з урахуванням усіх позитивних та негативних чинників, потенційних ризиків на основі світового досвіду для того, щоб забезпечити дотримання національних інтересів і недопущення загроз фінансовій безпеці країни.

1. Осавлюк С. Л. Прогнозування нестабільності фінансових ринків в умовах глобалізації : посібник / С. Л. Осавлюк. – К. : Ін-т світової екон. та міжнар. відносин НАН України, 2008. – 480 с.
2. Данилов О. Д. Фінанси у запитаннях і відповідях : навчальний посібник [Електронний ресурс] / О. Д. Данилов, Д. М. Серебрянський ; Нац. ун-т держ. податкової служби України, Київ. екон. ун-т менедж. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : КНТ, 2008. – 523 с. – Режим доступу : <http://pidruchniki.ws>.
3. Мовсесян А. Г. Современные тенденции развития мировой финансовой системы / А. Г. Мовсесян // Банковское дело в Москве. – 2008. – № 10. – С. 45.
4. Бей О. Теоретичні підстави міжнародної інтеграції / О. Бей. – Мюнхен : Укр. вільний ун-т, 2007. – 80 с.

Рецензенти:

Ковальська Л.Л. – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри економіки та підприємництва Луцького національного технічного університету;

Чиж Н.М. – кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи Луцького національного технічного університету.

ДК 378: 371 3: 657

ББК 74.5

Хомка В.М.

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ “БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК”
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Львівський національний аграрний університет,
80381, м. Дубляни, вул. В.Великого, 1,
Жовківський район, Львівська область

Анотація. У статті розглянуто методику викладання дисципліни “Бухгалтерський облік” для студентів економічного факультету. Okремо показано підходи до активізації вивчення бухгалтерського обліку на основі інноваційних технологій.

Ключові слова: бухгалтерський облік, дисципліна, методологія, активізація навчання.

Annotation. The paper deals with methods of teaching “Accounting” for students of economics. It considers the approaches to enhance learning accounting based on innovative technologies.

Key words: accounting, discipline, methodology, increased training.

Вступ. Спрямування економіки України на ринкові засади господарювання спричинює необхідність підготовки висококваліфікованих спеціалістів, адже за сучасних умов економісти повинні на більш вищому науковому рівні вживати заходи, спрямовані на стабілізацію розвитку народного господарства й подолання економічної кризи в країні. Усе це вимагає нових підходів до підготовки спеціалістів економічних спеціальностей. Особливий акцент належить зробити на облікових дисциплінах.

У педагогічній літературі достатньо обґрунтована провідна роль викладача в процесі навчання. Зокрема, над цією проблемою працювали такі відомі педагоги, як В.О.Сухомлинський, К.Д.Ушинський. Специфіка викладання бухгалтерського обліку розглядається в працях О.Ф.Вербила, Т.П.Кондрицької, В.М.Ярошинського. В умовах сьогодення зазначена проблематика вимагає поглиблених наукових досліджень у на-